

Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio

Tavaroiden maantiekuljetukset — Valtiontuki — Kumoamiskanne — Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailun vääristyminen — EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 1 kohta) asetetusta kiellosta poikkeamisen edellytykset — Uudet tuet tai olemassa olevat tuet — Luottamuksensuojan periaate — Suhteellisuusperiaate — Perustelut

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio (laajennettu neljäs jaosto) 4.4.2001 II-1173

Tuomion tiivistelmä

1. *Valtiontuki — Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan — Kilpailua rajoittava vaikutus — Arviointiperusteet — Tuen vähäisyys — Merkitys (EY:n perustamissopimuksen 92 artikla (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla))*

2. *Valtiontuki — Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan — Kilpailua rajoittava vaikutus — Arviointiperusteet — Valtiontukea saava yritys, joka ei itse harjoita vientiä (EY:n perustamissopimuksen 92 artikla (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla))*
3. *Valtiontuki — Kielto — Poikkeukset — Tuet, joiden voidaan katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille — Komission harkintavalta — Yhteisön näkökulma — Tuomioistuimvalvonnan rajat (EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohta (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohta))*
4. *Valtiontuki — Olemassa olevat tuet ja uudet tuet — Tuki, joka on myönnetty alun perin kilpailulta suljetuilla markkinoilla ennen näiden markkinoiden vapautumista — Luokittelu olemassa olevaksi tueksi (EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohta (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 1 kohta))*
5. *Valtiontuki — Olemassa olevat tuet — Komission päätös valtiontuen soveltumattomuudesta yhteismarkkinoille — Vaikutusten ajallinen rajoittaminen (EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 1 ja 2 kohta (joista on tullut EY 88 artiklan 1 ja 2 kohta))*
6. *Valtiontuki — Lainvastaisen tuen takaisin periminen — Suhteellisuusperiaatetta ei ole loukattu (EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan 1 alakohta (josta on tullut EY 88 artiklan 2 kohdan 1 alakohta))*
7. *Valtiontuki — Lainvastaisen tuen takaisin periminen — Perustamissopimuksen 93 artiklan (josta on tullut EY 88 artikla) sisältämien menettelymääräysten vastaisesti myönnetty tuki — Perusteltu luottamus — Asiassa ei ole kyse poikkeuksellisista olosuhteista (EY:n perustamissopimuksen 93 artikla (josta on tullut EY 88 artikla))*

1. Suhteellisen vähäinenkin tuki voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, jos kilpailu sillä alalla, jolla tuensaajayritys toimii, on kovaa. Kun lisäksi maanteiden tavaraliikenteessä markkinoiden rakenteelle on ominaista, että niillä toimii suuri määrä

pienikokoisia yrityksiä, suhteellisen pienikin tuki voi vahvistaa tuensaajayrityksen asemaa yhteisön sisäisessä kaupassa sen kilpailijoihin nähden. Suhteellisen pienen tuen vaikutus kilpailuun ja kauppaan voi siis olla merkityksellinen tällaisessa yhteydessä.

Näin ollen tällaisen tuen merkitystä ei voida pitää vähäisenä.

(ks. 44 ja 46 kohta)

2. Valtiontuki voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua, vaikka tukea saava yritys, joka kilpailee muiden jäsenvaltioiden tuottajien kanssa, ei itse harjoittaisi vientiä. Näin voi olla myös silloin, kun kyseisellä alalla ei ole ylikapasiteettia. Kun jäsenvaltio myöntää tukea yritykselle, tuotanto tässä valtiossa voi pysyä ennallaan tai kasvaa, mistä seuraa, että muissa jäsenvaltioissa toimivien yritysten mahdollisuudet viedä tuotteitaan tämän jäsenvaltion markkinoille huononevat.

(ks. 51 kohta)

3. Perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdtaa (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdta) sovellettaessa tehtävä taloudellinen arviointi on tehtävä koko yhteisön näkökulmasta, mikä tarkoittaa, että komissiolla on velvollisuus tutkia tuen vaikutus kilpailuun ja yhteisön sisäiseen kauppaan. Komission on tutkiessaan näitä vaikutuksia verrattava keskenään tuen edullisia

vaikutuksia ja niitä epäedullisia vaikutuksia, jotka tuella on kaupankäynnin edellytyksiin ja vääristymättömän kilpailun ylläpitämiseen. Komissiolle on kuitenkin perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa annettu laaja harkintavalta, jonka perusteella se voi tehdä päätöksiä poiketen kyseisen artiklan 1 kohdan mukaisesta pääsäännöstä, jonka mukaan valtiontuet eivät sovellu yhteismarkkinoille. Komission tutkimus edellyttää monitahoisten tosiseikkojen ja taloudellisten olosuhteiden huomioonottamista ja arviointia. Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi korvata päätöksen laatijan erityisesti taloudellisia tosiseikkoja koskevaa arviointia omalla arvioinnillaan, sen on varmistettava vain, että menettelysääntöjä ja perusteluvollisuutta on noudatettu, että tosiseikat pitävät aineellisesti paikkansa, että näitä tosiseikkoja ei ole arvioitu ilmeisen virheellisesti ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin.

(ks. 73—74 kohta)

4. Alun perin kilpailulta suljetuilla markkinoilla perustettua tukijärjestelmää on pidettävä näiden markkinoiden vapautuessa olemassa olevana tuki-

järjestelmänä, koska se ei ole kuulunut perustamisajankohtanaan yksinomaan kilpailulle avoimilla aloilla sovellettavan perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 1 kohta) soveltamisalaan.

(ks. 89 kohta)

mattomaksi, ja sen tarkoituksena on ainoastaan aikaisemman kilpailutilanteen palauttaminen ennalleen, tätä velvollisuutta ei periaatteessa voida pitää suhteettomana toimenpiteenä perustamissopimuksen 92 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla), 93 ja 94 artiklan (joista on tullut EY 88 ja EY 89 artikla) tavoitteisiin nähden.

(ks. 105 kohta)

5. Perustamissopimuksen 93 artiklan 1 ja 2 kohdassa (joista on tullut EY 88 artiklan 1 ja 2 kohta) tarkoitettujen olemassa olevien tukien voidaan katsoa olevan yhteismarkkinoille soveltumattomia vain sellaisessa mahdollisesti tehtävässä komission päätöksessä, jolla on oikeusvaikutuksia tulevaan nähden.

(ks. 91 kohta)

7. Tuensaajien perusteltu luottamus tuen lainmukaisuuteen voi syntyä ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa. Lisäksi tällaisen perustellun luottamuksen tunnustaminen edellyttää pääsääntöisesti, että tuki on myönnetty perustamissopimuksen 93 artiklassa (josta on tullut EY 88 artikla) tarkoitettun menettelyn mukaisesti. Huolellisen taloudellisen toimijan on nimittäin tavallisesti kyettävä varmistautumaan siitä, että tätä menettelyä on noudatettu.

(ks. 107 kohta)

6. Siltä osin kuin lainvastaisen tuen poistaminen siten, että maksetun tuen määrä palautetaan korkoineen, on johdonmukainen seuraus siitä, että tuki on todettu yhteismarkkinoille soveltu-